

USNESENÍ ETICKÉ KOMISE UJEP K PODNĚTU Č. 4/2025

Doručení podnětu:

11. června 2025

Předkladatel podnětu:

člen Akademické obce UJEP

Dotčený/dotčená:

člen Akademické obce

Předmět podání

Předmětem podání byla žádost o posouzení jednání jednoho člena akademické obce, které se odehrálo ve dvou situacích v červnu 2025, a to ve vztahu k jiným dvěma členům akademické obce, jež jsou současně členy akademického senátu jedné z fakult UJEP. Jednání mělo mít povahu nátlaku a mělo být provázeno vulgárními výroky, a proto dle podnětu mohlo být v rozporu s Etickým kodexem UJEP.

Skutkový stav

Podle podkladů předložených komisi se jednání odehrálo ve dvou samostatných situacích:

Dne 4. 6. 2025 vstoupil dotčený do kanceláře předkladatele, člena akademického senátu. Zavřel za sebou dveře a podle podnětu velmi emotivně, s použitím nevhodných výrazů, mu vytýkal postup členů akademického senátu. Vystoupení mělo obsahovat osobní invektivy a výroky zpochybňující důstojnost předkladatele.

Podle podnětu zazněly i narážky, které mohly být vnímány jako zastrašující a jako forma nátlaku související s výkonem senátorské funkce.

Dne 10. 6. 2025 tentýž člen akademické obce vstoupil do kanceláře předkladatele za přítomnosti dalšího akademického pracovníka. Rozhovor probíhal při otevřených dveřích a byl slyšitelný i pro další zaměstnance v jiné kanceláři.

Etické posouzení

Etická komise UJEP konstatuje, že svoboda projevu a právo na kritiku jsou základními principy akademického prostředí. Kritika rozhodnutí orgánů akademické samosprávy je legitimní součástí akademické kultury, pokud je vedena věcně, s respektem a bez osobních útoků.

V jedné z posuzovaných situací forma projevu tyto hranice prokazatelně překročila. Ve druhé, pokud by k ní skutečně došlo tak, jak je popsáno v podnětu, by rovněž naplnila znaky jednání v rozporu s Etickým kodexem UJEP.

V prvním případě (dne 4. 6. 2025) se podle podnětu mělo jednat o rozhovor vedený mezi čtyřma očima, v uzavřené kanceláři, s použitím nevhodných výrazů a narážek, které mohly být vnímány jako zastrašující nebo nátlakové. Pokud by k jednání skutečně došlo tak, jak podnět popisuje, šlo by o porušení Etického kodexu UJEP, zejména čl. 1 odst. 2 písm. a) (požadavek

ctít mravní principy a pravidla slušného chování), neboť by šlo o formu osobního nátlaku a neuctivého jednání vůči kolegovi v nerovném postavení (pracovník s vyšší akademickou hodností, uznávaný školitel doktorandů, vůči mladšímu kolegovi, postdoktorandovi). Etické komisi se však nepodařilo tuto verzi průběhu rozhovoru jednoznačně prokázat; věc tak zůstává v rovině tvrzení proti tvrzení a komise se proto v této části zdržuje závazného stanoviska.

V druhém případě (dne 10. 6. 2025) k rozhovoru došlo za přítomnosti dalších osob. Podle zjištěných skutečností byla kritika vedena před svědky, a doprovázena osobními invektivami vůči dvěma přítomným akademickým pracovníkům. Etická komise konstatuje, že v této situaci došlo k porušení Etického kodexu UJEP, zejména čl. 1 odst. 2 písm. e) (zákaz vyvíjení nevhodného nátlaku) a písm. f) (požadavek na věcně podloženou kritiku). Taková forma vystupování je neslučitelná s principy kolegiality, respektu a důvěry v akademickém prostředí.

Doporučení

Etická komise UJEP připomíná, že akademická diskuse může být věcně i hodnotově náročná a že jednání akademického senátu, zejména v otázkách zásadních pro chod fakulty (např. odvolání nebo volba děkana), může přirozeně vyvolávat silné emoce. Je však povinností všech akademiků – a zvláště těch, kteří dosáhli nejvyšších akademických hodností – aby i v těchto situacích jednali s vědomím svého postavení a vlivu, který mohou mít na mladší kolegy. Odpovědností zkušenějších členů akademické obce je jít příkladem kultivovaného a respektujícího jednání, které přispívá k udržení důvěry, bezpečí a důstojnosti akademického prostředí.

Závěr

Etická komise UJEP konstatuje, že v druhém z posuzovaných případů prokazatelně došlo k porušení Etického kodexu UJEP. Komise považuje formu jednání dotčeného pro akademickou obec za nevhodnou a nepřijatelnou, zejména s ohledem na vztah mezi starším a mladším kolegou. Jednající si byl svého vlivu plně vědom, a právě tento nerovný vztah sehrál v jeho vystupování zásadní roli. Etická komise připomíná – ve smyslu velmi pravdivého rčení: *vzory táhnou* – že každý zkušenější člen akademické obce nese odpovědnost nejen za své chování vůči mladším kolegům, ale i za celkovou kulturu a tón akademického prostředí. Ti, kteří zastávají významné akademické funkce nebo hodnosti, mají proto povinnost být vzorem důstojného, respektujícího a kolegiálního jednání.

Usnesení přijato komisí:

13. listopadu 2025

Hlasování komise (přítomni 5, kvórum 3)

pro 5, proti 0, zdrželi se hlasování 0

Za správnost:

Doc. RNDr. Jaroslav Pavlík, CSc., předsedající Etické komise UJE